

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 31/05-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. mája 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Juraja Horvátha a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti D. M., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. L. P., B., ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 121/96, za účasti Okresného súdu Bratislava II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo D. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 121/96 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 121/96 konal bez zbytočných prietáhov.

3. D. M. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 70 000 Sk (slovom sedemdesiatisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II j e p o v i n n ý uhradiť D. M. trovy právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet advokáta JUDr. L. P., B., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 31/05 z 2. februára 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť D. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 121/96.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom súdneho konania vedeného pred okresným súdom, ktoré bolo začaté na základe ním podaného návrhu „o vrátenie kúpnej ceny vo výške 660 000,- Sk“ z dôvodu odstúpenia od kúpnej zmluvy.

Podľa sťažovateľa napriek tomu, že od podania návrhu uplynulo viac ako 8 rokov a posledné pojednávanie sa uskutočnilo pred viac ako šiestimi rokmi, ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté.

Okresný súd podaním sp. zn. Spr. 2035/05 doručeným ústavnému súdu 24. marca 2005 predložil k sťažnosti vyjadrenie, v ktorom sa uvádza, že:

„- ide o skutkovo a právne zložitý spor (...)

- neboli zistené prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl.

- prieťahy spôsobené sťažovateľom neboli zistené

- prieťahy spôsobené súdom boli zistené, tieto vyplývajú z priloženej chronológie

- zistené prieťahy nepovažujem za zbytočné

- neboli zistené iné okolnosti.“

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu je aj „*Chronológia úkonov vo veci sp. zn. 12 C 121/96:*

- 3. 9. 1996 - podaný návrh

- 18. 9. 1996 - úprava sudcu - výzva na zaplatenie súdneho poplatku

- 7. 11. 1996 - zaplatený súdny poplatok

- 28. 11. 1996 - stanovený termín pojednávania na deň 24. 1. 1997

- 16. 12. 1996 - záznam o zaplatení súdneho poplatku

- 15. 1. 1997 - vyjadrenie odporcu (...)

- 24. 1. 1997 - pojednávanie - odročené na deň 28. 2. 1997 (...)

- 17. 2. 1997 - úradný záznam - ospravedlnenie neúčasti právneho zástupcu odporcu

- 28. 2. 1997 - pojednávanie - odročené na neurčito

- 10. 3. 1997 - stanovený termín pojednávania na deň 11. 4. 1997

- 11. 4. 1997 - pojednávanie - odročené na neurčito, nedostavil sa právny zástupca navrhovateľa

- 29. 5. 1997 - urgencia termínu pojednávania právnym zástupcom navrhovateľa

- 24. 7. 1997 - prípis adresovaný právnemu zástupcovi navrhovateľa

- 21. 8. 1997 - podanie právneho zástupcu navrhovateľa - špecifikácia návrhu

- 27. 10. 1997 - stanovený termín pojednávania na deň 3. 12. 1997

- 3. 12. 1997 - pojednávanie - odročené na deň 30. 1. 1998

- 21. 1. 1998 - ospravedlnenie právneho zástupcu odporcu

- 30. 1. 1998 - pojednávanie - odročené na deň 27. 3. 1998

- 27. 3. 1998 - pojednávanie - odročené na neurčito

- 16. 3. 1999 - uznesenie o ustanovení znalca

- 29. 3. 1999 - *urgencia rozhodnutia vo veci od právneho zástupcu navrhovateľa*
- 23. 6. 1998 (správne 1999, pozn. ústavného súdu) - *záznam o zložení preddavku na znalca od navrhovateľa*
- 20. 5. 1999 - *záznam o zložení preddavku na znalca od odporcu*
- 27. 12. 2001 - *znalecký posudok*
- 9. 1. 2002 - *pripis adresovaný znalcovi, aby zaslal vyúčtovanie za znalecký posudok*
- 16. 4. 2002 - *úprava sudcu - daj spis na lehotu, odchod zákonnej sudkyne na MD*
- *október 2002 - prikázanie veci novej zákonnej sudkyňi JUDr. P. P. (...)*
- 21. 10. 2004 - *sťažnosť navrhovateľa na prietahy v konaní*
- 20. 10. 2004 - *úprava sudcu - doruč znalecký posudok, výzva znalca na doručenie vyúčtovania*
- 3. 11. 2004 - *vyjadrenie právneho zástupcu odporcu*
- 30. 11. 2004 - *opätovne doručiť znalcovi (...)*
- 2. 2. 2005 - *opätovná urgencia znalca.*

Obdobné procesné úkony, ktoré označil okresný súd vo vyjadrení, zistil aj ústavný súd z obsahu spisu okresného súdu.

Navyše, ústavný súd zistil, že v období po zložení preddavku na trovy znaleckého dokazovania (20. mája 1999 a 23. júna 1999) okresný súd vydal uznesenie sp. zn. 12 C 121/96 z 28. februára 2000, ktorým ustanovil nového znalca (z dôvodu, že predchádzajúci znalec spis vrátil, čo odôvodnil tým, že v predmetnej veci vypracoval znalecký posudok na požiadanie sťažovateľa ešte pred začatím konania). Dňa 15. mája 2000 dal okresný súd doručiť spis novoustanovenému znalcovi a 24. septembra 2001 urgoval vypracovanie a predloženie znaleckého posudku.

Podaním doručeným ústavnému súdu 21. apríla 2005 sa právny zástupca sťažovateľa vyjadril k stanovisku okresného súdu a uviedol:

„Opätovne chcem poukázať na prietahy v konaní, ktoré jednoznačne spôsobil súd a ktoré prietahy súd vo svojej odpovedi zo dňa 28. 12. 2004 a v odpovedi adresovanej

ÚS SR zo dňa 16. 3. 2005 priznal a skonštatoval, že prietahy spôsobené sťažovateľom neboli zistené a neboli zistené prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl.

Nesúhlasím však s názorom súdu, že ide o skutkovo a právne zložitý spor, nakoľko sťažovateľ - navrhovateľ sa v tomto konaní domáhal vrátenia kúpnej ceny z dôvodu odstúpenia od kúpnej zmluvy uzavretej s odporcom. Navrhovateľ - sťažovateľ spoločne s návrhom predložil súdu všetky podklady, preukazujúce ním tvrdené skutočnosti, pričom predložil aj Znalecký posudok č. 1560-96/96, ktorý si dal pre potreby konania vyhotoviť riadnym znalcom z odboru cestná doprava Ing. J. K. Jedinou spornou otázkou v tomto konaní bolo to, či navrhovateľ - sťažovateľ odstúpil od kúpnej zmluvy oprávnene, alebo nie a ak áno, potom vrátenie vyplatenej kúpnej ceny, ktorej sa navrhovateľ domáhal, by bolo nepochybné. Ako advokát riešim množstvo iných sporov, ktoré z hľadiska dokazovania je možné považovať za zložité, ale v tomto prípade sa zďaleka o zložitý právny spor nejedná. Zložitost' tohto sporu súd nijako nepreukázal a nešpecifikoval. Do obdobia posledného pojednávania dňa 27. 3. 1998 súd podľa môjho názoru v rámci možností konal, bolo vytýčených niekoľko pojednávaní, aj keď k vedeniu konania som mal a mám ako právny zástupca množstvo výhrad. Dňa 27. 3. 1998 bolo pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania a od tohto obdobia došlo a dochádza zo strany súdu k neodôvodneným prietahom v konaní na ktoré upozorňujem. Súd až po roku ustanovil znalca uznesením zo dňa 16. 3. 1999, čo je na takýto jednoduchý úkon jednoznačne neúmeraná doba. Listami zo dňa 24. 3. 1999 a 22. 12. 1999 som súd žiadal opakovane o odstránenie prietahov v konaní a o vytýčenie termínu pojednávania. Dňa 3. 4. 2000 mi súd doručil uznesenie vo veci, ktoré je však datované zo dňa 28. 2. 2000, ktorým súd zrušil predošlé uznesenie súdu v časti výroku o ustanovenie znalca Ing. L. S. a ustanovil nového znalca Ing. J. P. Súd túto zmenu odôvodnil tým, že údajne pôvodne menovaný znalec Ing. S. vrátil spis súdu s tým, že na požiadanie navrhovateľa vypracoval znalecký posudok č. 1560-96/96, a to ešte pred začatím konania. Znalecký posudok č. 1560-96/96, ktorý sme súdu predložili ako dôkaz, však nevypracoval Ing. S., ale vypracoval ho Ing. J. K., čo súd veľmi dobre vedel, nakoľko mal tento znalecký posudok ako dôkaz k dispozícii. Z uvedeného je zrejmé, že takýmto nesprávnym postupom súdu došlo k ďalším zbytočným, neúmerným a hlavne k neodôvodneným prietahom v konaní. Túto skutočnosť však súd vo svojej predloženej chronológii vôbec nespomína a neuvádza, že dňa 28. 2. 2000

vydal spomínané uznesenie, ktorým zmenil znalca. Dňa 27. 12. 2001 Ing. P. ako nový znalec predložil súdu znalecký posudok, súd vôbec nestanovil znalcovi lehotu na jeho podanie a napriek tomu, že znalecký posudok je z roku 2000, podľa jeho čísla 136/2000 tak tento bol predložený až koncom roku 2001. Aby som v skratke zhrnul činnosť súdu od dátumu posledného pojednávania, t. j. od 27. 3. 1998, súd do dnešnej doby neuskutočnil žiadny relevantný úkon vo veci, ktorý by smeroval k rýchlemu prejednaniu veci bez zbytočných prietáhov. Jediné, čo súd od tejto doby uskutočnil, bol už spomínaný nezmyselný úkon, ktorým neodôvodnene zrušil ním vymenovaného znalca a vymenoval iného, pričom to zdôvodnil nezmyselne. Napriek tomu, že znalecký posudok bol súdu doručený ako spomínam 27. 12. 2001, súd tento znalecký posudok doručil do mojej advokátskej kancelárie až 28. 10. 2004. t. j. po takmer 3 rokoch, čo je jednoznačne neúmerne dlhá doba. Z uvedeného vyplýva, že v čase podania našej sťažnosti, t. j. ku dňu 21. 10. 2004 súd vo veci nekonal od uvedeného dátumu 27. 3. 1998, t. j. 6,5 roka. Celkovo súdne konanie trvá už takmer 9 rokov, čo je nepochybne neúmerne dlhá doba najmä vzhľadom k tomu, že aj súd priznal, že zo strany navrhovateľa - sťažovateľa neboli zistené prietahy.

Dokonca súd na podanú sťažnosť na prietahy zo dňa 21. 10. 2004 neodpovedal v zákonom stanovenej lehote, ale odpovedal až listom doručeným do mojej AK dňa 13. 1. 2005 napriek tomu, že JUDr. Š. poverená zastupovaním predsedníčky súdu, uznala prietahy a ospravedlnila sa. Do dnešnej doby napr. súd nerozhodol o podanej našej námietke a žiadosti zo dňa 14. 9. 2000 o vylúčenie sudcu z pojednávania veci.

Súdom predložená chronológia len potvrdila opodstatnenosť podania našej sťažnosti na ÚS SR, aj keď chronológia nie je kompletná, resp. sú v nej uvedené úkony, ktoré za úkony súdu vo veci nie je možné považovať.

Tak ako uvádzam vyššie nesúhlasím s tým, že sa jedná o skutkovo a právne zložitý spor a podľa nášho názoru sa jedná o zbytočné prietahy, ktoré súd spôsobil svojím postupom, tak ako je uvedené.

Jednoznačne sme preukázali, že súd pochybil a došlo preukázateľne k prietahom v konaní, ktoré samotný zodpovedný súd uznal. “

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa

ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

1. Ústavný súd konštatuje, že predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o nároku na vrátenie kúpnej ceny z dôvodu odstúpenia od kúpnej zmluvy. Z hľadiska posudzovania podľa kritéria, či išlo o zložitú vec po právnej a skutkovej stránke, ústavný súd sa nestotožňuje s vyjadrením okresného súdu, „že ide o (...) právne zložitý spor“, a poznamenáva, že právnu úpravu týkajúcu sa preskúmaného konania a jej aplikáciu v občianskom súdnom konaní nepovažuje za natoľko komplikovanú a náročnú, aby mohla ospravedlniť doterajší zdĺhavý priebeh konania okresného súdu. V okolnostiach prípadu, keď bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie, ktoré mohlo a aj sčasti ovplyvnilo doterajšiu dobu trvania konania, ústavný súd pripúšťa čiastočnú faktickú zložitost' veci, ktorá ale neospravedlňuje nečinnost' okresného súdu v tomto konaní.

2. Ďalším kritériom pri vyhodnocovaní, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania. Ústavný súd z obsahu spisu uzaviera, že sťažovateľ síce na výzvu okresného súdu podaním z 20. augusta 1997 upresnil (špecifikoval) pôvodný návrh a do 16. marca 2005 (t. j. do dňa, keď okresný súd dal pokyn na doručenie spisu ústavnému súdu) nereagoval na výzvu okresného súdu z 15. októbra 2004 na vyjadrenie k pripojenému znaleckému posudku, ale tieto okolnosti na jeho strane nemali výraznejší vplyv na spomalenie konania a jeho doterajšiu viac ako 8 a pol ročnú dĺžku. Ústavný súd preto vyhodnotil správanie sťažovateľa ako aktívne

a súčinnosťné, čo potvrdzuje aj okresný súd, ktorý vo vyjadrení k sťažnosti uvádza, že „*prieťahy spôsobené sťažovateľom neboli zistené*“.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol bez existencie prekážky postupu konania podľa § 107 a nasl. OSP nečinný v týchto obdobiach:

- od 27. marca 1998, keď sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu nariadenia znaleckého dokazovania, do 16. marca 1999, keď okresný súd uznesením č. k. 12 C 121/96-33 ustanovil prvého znalca (t. j. takmer 1 rok),

- od 7. júla 2000, keď novému súdnemu znalcovi uplynula lehota na vypracovanie znaleckého posudku, do 24. septembra 2001, keď okresný súd urgoval vypracovanie znaleckého posudku (t. j. takmer 1 rok a 3 mesiace),

- od 27. decembra 2001, keď bol okresnému súdu doručený znalecký posudok, do 15. októbra 2004, keď okresný súd dal pokyn na jeho doručenie účastníkom konania a vyzval ich na písomné vyjadrenie (t. j. 2 roky a 10 mesiacov).

Spolu nečinnosť okresného súdu predstavuje viac ako 5 rokov.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že k zbytočným prieťahom v súdnom konaní môže dôjsť nielen nekonaním príslušného súdu, ale aj nesprávnou (neefektívnou) činnosťou súdu, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka súdneho konania vo veci, s ktorou sa na súd obrátil (II. ÚS 2/01).

Ústavný súd poznamenáva, že dokazovanie v merite veci sa uskutočnilo len na jednom z doterajšieho počtu šiestich uskutočnených pojednávaní. Opakovaná neúčast' odporcu a nevykázané doručenie predvolania na pojednávanie sťažovateľovi boli dôvodmi odročenia štyroch pojednávaní.

Celkovo postup okresného súdu do ostatného pojednávania uskutočneného 27. marca 1998 (odročeného za účelom nariadenia znaleckého dokazovania) možno charakterizovať ako neefektívny, bez akéhokoľvek výsledku vo vzťahu k meritu veci, a to aj napriek tomu, že podľa vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa z 18. apríla 2005 okresný súd v tomto období „*v rámci možností konal*“.

Skutočnosť, že okresný súd uznesením č. k. 12 C 121/96-37 z 28. februára 2000 (ďalej len „uznesenie 2“) zrušil uznesenie č. k. 12 C 121/96-33 zo 16. marca 1999 (ďalej len „uznesenie 1“) v časti výroku o ustanovení znalca a ustanovil nového znalca, vyhodnotil ústavný súd ako nenáležitý a nesústredený postup. Ako uvádza okresný súd v odôvodnení uznesenia 2 „*znalec (...) spis vrátil s tým, že v predmetnej veci na požiadanie navrhovateľa vypracoval znalecký posudok č. 1560-96/96 a to ešte pred začatím konania*“. Zo súdneho spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že je pravdou, že sťažovateľ predložil ako prílohu k návrhu na začatie konania z 2. septembra 1996 ako dôkaz znalecký posudok č. 1560-96/96, ale vypracovaný iným znalcom, nie tým, ktorý bol ustanovený ako prvý, a vrátil spis bez vypracovania znaleckého posudku.

Ústavný súd sa nestotožnil s vyjadrením právneho zástupcu sťažovateľa, že okresný súd „*nestanovil znalcovi lehotu na (...) podanie znaleckého posudku*“. Uznesením 2 okresný súd síce zrušil uznesenie 1, ale iba v časti výroku o ustanovení znalca. Ostatné časti uznesenia 1 ostali nezmenené, t. j. aj 30-dňová lehota na písomné vyhotovenie znaleckého posudku.

Sťažovateľ podaním zo 14. septembra 2000 namietal zaujatosť zákonnej sudkyne a žiadal o jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci, ale ako uvádza v sťažnosti „*do dnešného dňa však nedostal zo súdu akékoľvek vyjadrenie týkajúce sa ním uvádzaných skutočností*“.

Obdobie od 15. októbra 2004, keď okresný súd dal pokyn na doručenie znaleckého posudku účastníkom konania na vyjadrenie, až do dňa doručenia spisu okresného súdu ústavnému súdu vyhodnotil ústavný súd ako obdobie neefektívnej a nesústredenej činnosti,

keď okresný súd počas takmer 6-mesačného obdobia iba dvakrát urgoval súdneho znalca na predloženie vyúčtovania trov znaleckého dokazovania bez vykonania iných meritórných úkonov. Takýto postup okresného súdu nesmeroval plynule k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa ohľadom tých práv, kvôli ktorým sa na neho obrátil, aby o jeho veci rozhodol.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní v predmetnej veci taktiež zohľadnil skutočnosť, že okresný súd mohol dôraznejším postupom, predovšetkým využitím procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje vo vzťahu k súdnemu znalcovi (hoci prieskumy spôsobené znalcom v trvaní 15 mesiacov predstavujú iba $\frac{1}{4}$ z celkovej doby nečinnosti okresného súdu), urýchliť konanie v predmetnej veci pri zabezpečovaní súdnoznaleckého posudku.

Všeobecný súd vzhľadom na jeho povinnosť organizovať procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň fyzická osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie, zodpovedá za adekvátne a účelné využitie procesných prostriedkov, ktoré mu na tento účel zákon zveruje (vrátane poriadkových opatrení v zmysle § 53 OSP), aj vo vzťahu k súdnemu znalcovi. Všeobecný súd v rozsahu svojej právomoci nesie zodpovednosť aj za zabezpečenie efektívneho postupu znalca pri vypracovaní znaleckého posudku (III. ÚS 111/01, III. ÚS 56/02). V tomto prípade sa tak nestalo, čo spolu s ďalšími okolnosťami na strane okresného súdu (napr. odchod zákonnej sudkyne na riadnu materskú dovolenku) malo za následok vznik prieskumov v tomto konaní.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní, ktoré bolo na ňom vedené pod sp. zn. 12 C 121/96, došlo k zbytočným prieskumom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pretože ústavný súd zistil porušenie sťažovateľom označeného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieskumov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia vo svojej veci.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa § 56 ods. 5 citovaného zákona ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadostučinenia v sume 652 500 Sk z dôvodov, že: *„mu vznikli veľké morálne a nemajetkové straty, predovšetkým tým, že zo strany súdnej moci nedošlo k odstráneniu právnej neistoty a nedostalo sa mu právnej ochrany...“*, a navyše, ako ďalej uvádza, *“dlhotrvajúci proces mal nepriaznivý vplyv aj na manželstvo (...), ktoré je v súčasnosti do značnej miery rozvrátené. Tento rozvrat bol spôsobený nervozitou a nestálym psychickým tlakom vyplývajúcim zo straty dôvery v súdnu moc (...).“*

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadostučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadostučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 121/96, ktorá je viac ako 8 a pol roka, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu,

ústavný súd považoval priznanie sumy 70 000 Sk za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Sťažovateľom požadovanú sumu primeraného finančného zadost'učinenia 652 500 Sk ústavný súd považuje v okolnostiach prípadu za neprimeranú.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. L. P. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2004, ktorá bola 15 008 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) každý úkon po 2 501 Sk a 2 x 150 Sk režijný paušál (§ 16 vyhlášky). Úhrada bola priznaná v celkovej sume 5 302 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2005